

FARE mreža

www.farenet.org

Vodič kroz praksu diskriminacije u evropskom fudbalu

Verzija 6

Jun 2021. godine

Sadržaj

• Uvod	03
• O mreži FARE	04
• Definicije	05
• Česte prakse diskriminacije	06
• Često isticani znaci i simboli krajnje desnice	10
• Rune	18
• Šifrovana slova i brojevi	21
• Brendovi odeće i printovi	27
• Specifični simboli država	33
• Ostali diskriminatorni transparenti i slike	52
• Rizik od zabune	58

Uvod

Ovaj vodič sadrži materijal koji većina nas ne želi da vidi u fudbalu. Ako verujemo u sport koji može biti pristupačan i otvoren za sve da u njemu uživaju bez straha od zlostavljanja i diskriminacije, moramo biti na oprezu prema vrstama simbola i praksi koje su ovde opisane.

U saradnji sa Evropskom kućom fudbala - UEFA i organizacijama za ljudska prava, mreža FARE je aktivna u fudbalu da bi pomogla u iskorenjivanju svih vidova diskriminacije sa svih stadiona. Fudbal, kao popularan sport koji prevazilazi plemenske vernosti i državne granice, neretko ima i organizovane grupe ekstremne desnice unutar stadiona koje pokazuju šifrovane poruke i simbole kojima šalju poruke mržnje. Ta mržnja truje i nije joj mesto u našoj kulturi. Ovaj vodič ilustruje različite prakse diskriminacije, znakove i simbole, objašnjava njihovo značenje i daje pregled gde se često mogu videti na fudbalskim stadionima u Evropi. Vodič sadrži i poglavlja koja se bave simbolima koji se koriste u određenoj državi i kontekstu. Kontekst je od ključne važnosti kako bi se utvrdilo da li se određeni simboli koriste sa rasističkom konotacijom.

O mreži FARE

FARE je krovna organizacija sa preko 130 članova iz 40 i više zemalja. Članovi su nevladine organizacije, navijači, organizacije etničkih manjina, grupe LGBT+ i drugi.

Srž rada mreže FARE je borba protiv svih oblika diskriminacije u fudbalu, uključujući rasizam, seksizam, transfobiju, homofobiju i diskriminaciju osoba sa invaliditetom, kao i rad na inicijativama društvene inkluzije koristeći fudbal.

FARE se fokusira na unapređenje društvene inkluzije marginalizovanih i obespravljenih grupa, dok se u tom procesu angažuju kreatori politika, upravni organi i šira javnost.

Jedna od najvećih godišnjih društvenih inicijativa u sportu su nedelje Ljudi fudbala (Football People), uz preko 2.000 aktivnosti koje se održavaju u preko 60 zemalja Evrope i šire.

Mreža FARE je 2013. godine razvila i implementirala sistem posmatrača na utakmicama UEFA za muškarce, kao deo svog rada u edukaciji i borbi protiv diskriminacije i krajnje desničarskog ekstremizma na fudbalskim stadionima.

FARE radi na promovisanju poruke raznolikosti na velikim fudbalskim događajima, uključujući Evropska prvenstva UEFA odigrana 2004, 2008, 2012, 2016. i 2020. godine, Svetsko prvenstvo FIFA 2006. godine, Kup konfederacija FIFA 2017. i Svetsko prvenstvo FIFA 2018. godine.

www.farenet.org

Definicije

Za potrebe ovog vodiča, koriste se sledeće definicije:

Antisemitizam je određeno shvatanje Jevreja, koje se može izraziti kao mržnja prema Jevrejima. Retoričke i fizičke manifestacije antisemitizma su usmerene ka jevrejskim i nejevrejskim pojedincima i/ili njihovoj imovini, prema institucijama jevrejske zajednice i verskim objektima. (*Međunarodna alijansa za sećanje na Holokaust, IHRA – radna definicija*).

Homofobija se može definisati kao "iracionalni strah i odbojnost prema homoseksualnosti i lezbijkama, gej, biseksualnim i transrodnim osobama (LGBT+) zasnovan na predrasudama, i slična je rasizmu, ksenofobiji, antisemitizmu i seksizmu." (*Rezolucija Evropskog parlamenta o homofobiji u Evropi, 2006*).

Islamofobija je predrasuda i/ili mržnja prema ili strah od religije islama ili muslimana (*Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije (ECRI) Preporuka o generalnoj politici br. 15, 2015*).

Rasizam ili rasna diskriminacija je definisana Međunarodnom konvencijom UN o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije kao "... svako razlikovanje, isključivanje, organičavanje ili davanje prvenstva koji se zasnivaju na rasi, boji, precima, nacionalnom ili etničkom poreklu koji imaju za svrhu ili za rezultat da naruše ili kompromituju priznavanje, uživanje ili vršenje, pod jednakim uslovima, prava čoveka i osnovnih sloboda na političkom, ekonomskom, socijalnom i kulturnom polju ili u svakoj drugoj oblasti javnog života." (*Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, OHCHR, 1965*).

Seksizam je "Svaki čin, gest, vizuelno predstavljanje, izgovorene ili napisane reči, praksa ili ponašanje zasnovano na ideji da je osoba ili grupa osoba inferiorna zbog svog pola, koji se javlja u javnoj ili privatnoj sferi, bilo onlajn ili oflajn." (*Savet Evrope, 2019*).

Ksenofobija – "stavovi, predrasude i ponašanja koja odbacuju, isključuju i često klevetaju osobe na osnovu percepcije da su oni autsajderi ili stranci u odnosu na zajednicu, društvo ili nacionalni identitet." (*Sastanak nevladinih organizacija za Svetsku konferenciju protiv rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i sličnih netolerantnosti, 2001*).

Česte prakse diskriminacije

Prakse diskriminacije u evropskom fudbalu uključuju verbalno i simboličko zlostavljanje igrača i navijača crne boje kože i etničkih manjina, prikazivanje simbola krajnje desnice i neonacizma, homofobno i seksističko zlostavljanje. Pored toga, antisemitizam i islamofobija, kao i prikazi protiv izbeglica su u porastu širom regiona.

Prakse, znaci i simboli zabeleženi na utakmicama u više država regiona, ravnomerno zastupljene ili sa manjim prilagođavanjima, uključuju:

Crno lice (Black face)

Crno lice se odnosi na praksu bojenja lica i/ili tela u crno. Često se na nju gleda kao na zabavu i bezopasan način karikiranja crnih ljudi. Ova praksa je bila rasprostranjena u pozorišnim predstavama u SAD i drugim zemljama u XIX i XX veku.

Koliko god se činila bezopasnom, ova praksa se širi i učvršćuje rasističke stereotipe i generalizacije o crnim ljudima. Bez obzira na motivaciju, univerzalno se doživljava kao rasistička.

Slične prakse prikazivanja drugih etničkih grupa, nacionalnosti i identiteta oblačenjem u ono za šta se zamišlja da su njihove tradicionalne nošnje ili naglašavanje drugih osobina koje se pripisuju toj grupi, može se, u najmanju ruku, posmatrati kao širenje ksenofobnih stereotipa o toj grupi i trebalo bi ih izbegavati.

Trebalo bi izbegavati i izdvajanje ili označavanje ljudi korišćenjem njihove boje kože.

Gest kosih očiju

Ovaj gest je opšte poznat diljem sveta i univerzalno se doživljava kao rasistička uvreda koja cilja ljudsko dostojanstvo ljudi istočnoazijskog, srednjazijskog i jugoistočnoazijskog porekla, bez obzira na to da li je namera osobe koja ga izvodi da uvredi ili ne.

Gest povlačenja očiju u stranu se izvodi da bi se ismevalo i rugalo vizuelnom obliku očiju i trebalo bi da se smatra ekvivalentom verbalnom izrazu "kose oči".

Rasističke uvrede su često konstruisane tako da ciljaju fizički izgled i crte lica, bilo da su stvarne ili tako percipirane, kao deo stereotipa protiv određene rasne, etničke ili druge manjinske grupe. Iskrivljavanje i preterivanje u prikazu fizičkog izgleda manjinskih grupa u nekom obliku karikature je oblik rasističke uvrede koja za cilj ima da ponizi ljudsko dostojanstvo.

"Gorila / majmun"

Nazivanje crnih igrača ili navijača "gorilom" ili "majmunom" je rasistička praksa slična gore opisanom majmunskim zvucima i/ili gestovima.

"N-reč"

Rasistička uvreda u zemljama engleskog govornog područja koja je uvredljiva za crne ljude.

"Puffer" (Pofter)

Ponižavajući izraz koji se koristi prema gej ili rodno varijantnim muškarcima najčešće u zemljama engleskog govornog područja.

"Fagot / fag" (Faggot)

Ponižavajući izraz koji se koristi prema gej ili rodno varijantnim muškarcima u zemljama engleskog govornog područja.

"Dajk" (Dyke)

Sleng izraz za lezbijku koji, kada se koristi protiv igračica ili navijačica u kontekstu fudbala, ima jasnu diskriminatorску konotaciju. Izraz koriste i neke lezbijke kao reč koja implicira odlučnost i snagu, ili samo kao neutralni izraz za lezbijku.

Skandiranje protiv Roma – “Cigani” (Gypsy)

Praksa diskriminacije često prisutna posebno u Centralnoj i Istočnoj Evropi, gde navijači skandiraju “Cigani” igračima na terenu ili sudiji, dodeljujući im negativne karakteristike kao deo ksenofobičnog stereotipa o Romima. Primeri uključuju situaciju kada sudija pokazuje igraču žuti/crveni karton ili kada igrači naprave ili pretrpe faul.

Antisemitska skandiranja – “Jevreji” (Jews / Jude)

Nazivanje navijača protivničke ekipe “Jevrejima” često, kao uvredu, koriste krajnje desničarske grupe u Evropi. To odražava antisemitski pogled na svet koji nameće ksenofobične stereotipe o Jevrejima, a prema navijačima protivničke ekipe. Važno je uzeti u obzir kontekst izraza kada se utvrđuje da li je u pitanju diskriminacija, tj. u kontekstu fudbala, kada je upućen protivnicima, treba da se smatra diskriminatorским. Verzije ovog skandiranja mogu biti i “Ko ne skače, taj je Jevrejin.”

Zvukovi šištanja

Kao vrstu antisemitskog zlostavljanja, grupe navijača mogu praviti zvukove šištanja, kako bi imitirale gasne komore Holokausta.

Zvuci / gestovi majmuna

U fudbalu, imitiranje zvukova ili pokreta majmuna je rasistička praksa čiji je cilj dehumanizacija mete i nagoveštava inferiornost. Postupci u kojima navijači pokazuju, bacaju ili nude bananu crnom igraču su povezani sa imitacijom zvukova i/ili gestova koje prave majmuni. Imitacija zvukova koje prave majmuni u vidu skandiranja može biti u formi kratkih zvukova “u-u-u” ili dužih zvukova, kada su tome posebno izloženi crni igrači ili igrači etničkih manjina.

Nacističko salutiranje / Hitlerov pozdrav

Gest kada neko ispruži ruku od grudi ili vrata u vazduh, pri čemu je ruka ispravljena, odnosi se na pozdrav koji se koristio u nacističkoj Nemačkoj. Ovaj gest može biti praćen skandiranjem "Živela Pobeda" ("Sieg Heil"). Često ga koriste krajnje desničarske grupe u fudbalu, kada se intonira nacionalna himna pre utakmice, ili generalno tokom igre.

Gest Kvenel (Quenelle)

Kvenel je antisemitski gest koji potiče iz Francuske, a izvodi se tako što je jedna ruka spuštена dijagonalno na dole, uz dlan prema zemlji, dok se drugom rukom dodiruje rame ili lakat. Ovaj gest se često naziva "obrnuti nacistički pozdrav".

Nuđenje banane crnom igraču ili igraču koji je pripadnik etničke manjine

Rasistička praksa upoređivanja crnih igrača sa majmunima. Banane ili kora od banana mogu se baciti na teren prema crnom igraču ili igraču koji je pripadnik etničke manjine.

Često isticani znaci i simboli krajnje desnice

U zemljama članicama UEFA, određeni broj krajnje desničarskih grupa je uspostavio prisustvo među fudbalskim navijačima i pokušava da koristi fudbalske utakmice za propagandu i širenje svojih diskriminatorских stavova.

Diskriminatorne poruke mogu biti prikazane ili direktno kroz skandiranje, u vidu pisanih poruka na transparentima ili šifrovane poruke sa znacima i simbolima krajnje desničarskih grupa i pokreta.

Grupe mržnje koriste simbole i šifre naročito da bi izbegle otkrivanje i da bi tvrdile da njihovi prikazi imaju dvostruko značenje.

Svastika

Svastika je bila zvanični simbol Nationalsocijalističke nemačke radničke partije (NSDAP) i može biti prikazana na transparentima i odeći na različite načine. Na fudbalskim stadionima se mogu videti originalna verzija svastike i njene izmenjene verzije uklopljene na različitim transparentima.

Neonacisti su preuzeli neke varijacije svastike koje potiču od paganskih solarnih simbola i naširoko se pokazuju na stadionima (npr. "Kolovrat" u Istočnoj Evropi).

Keltski krst

Keltski krst je simbol koji koriste neonacisti širom sveta i označava "nadmoć bele rase".

Jedan je od najkorišćenijih rasističkih simbola. Na fudbalskim stadionima se često pojavljuje na transparentima, oznakama, šalovima ili nalepnicama. Često se koristi kao zamena za slovo "O".

Kju Kluks Klan (KKK)

Rasisti i neonacisti mogu koristiti različite simbole militantnih organizacija u drugim zemljama, poput Kju kluks klana iz SAD.

Logo KKK se sastoji od belog krsta unutar crvenog kruga, uz kap krvi koja se nalazi u centralnom delu. Ponekad se nose delovi karakteristične bele odore KKK, sa šiljastim kapuljačama.

Bela moć / Beli ponos

Slogani "Bela moć" i "Beli ponos" se koriste da označe "nadmoć bele rase".

Bela, desna pesnica je simbol međunarodnog rasističkog pokreta "bele moći".

Zupčanik

Zupčanik koriste neke rasističke i neonacističke grupe, jer je bio simbol Radnog fronta Nemačke, paravojske institucije tokom vremena nemačkog nacionalsocijalizma. Zupčanik može da sadrži različite znakove u sredini.

Varijacije zupčanika koje se koriste u grbovima pojedinih klubova ne treba smatrati simbolom krajnje desnice.

SS divizija Adolf Hitler (LSSAH)

Simboli nemačke nacističke SS divizije Adolf Hitler se mogu pojaviti na stadionima, na transparentima ili šalovima.

Ova verzija štita se ponekad koristi u kombinaciji sa klupskim simbolima ili drugim simbolima krajnje desnice, umesto ključa.

SS divizija "Dirlevanger"

Grb nemačke nacističke SS divizije, aktivan u Drugom svetskom ratu.

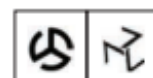
Simbol se pojavljuje na transparentima nekih krajnje desničarskih grupa Istočne Evrope.

Bataljon "Bergman"

Nemački nacistički bataljon tokom Drugog svetskog rata, sačinjen od dobrovoljaca sa Kavkaza.

Triskele

Triskele ili Triskelion ima uglasti oblik, sličan svastici, ali sa svega tri kraka. Takođe je jedan od simbola pokreta "Krv i čast" i ponekad se pojavljuje i u kružnom obliku.

Napomena: verzije Triskeliona su prisutne i u nediskriminatornim kontekstima na zastavama Sicilije i Ostrva Man.

Krv i čast (Blood & Honour)

Krv i čast ("B&H") je međunarodna mreža neonacističkih skinhedsa, koju je osnovao lider grupe Skrudrajver (Screwdriver), Jan Stjuart Donaldson.

Podružnice B&H se mogu naći u skoro svim evropskim zemljama. "Krv i čast" je slogan uklesan u noževe Hitlerjugenda (Hitlerova mladež). B&H koristi Triskelion kao jedan od svojih glavnih simbola. Transparenti sa dizajnom sličnim logotipu B&H viđani su na stadionima širom Evrope.

Divizija mizantropa (Misanthropic Division)

Međunarodna paravojna neonacistička mreža koja potiče iz Istočne Evrope, sada prisutna i na međunarodnom nivou.

Čekić i mač

Ukršteni čekić i mač su bili simbol "nacionalne zajednice" vojnika i radnika koji je koristila nemačka Hitlerova mladeži.

Hamerskins

Hamerskins je paravojna mreža neonacističkih skinheda koja deluje u mnogim zemljama. Njihov simbol se sastoji od dva ukrštena čekića koji predstavljaju "belog radnog čoveka". Ponekad se ukršteni čekići nalaze na grbovima klubova i nemaju krajnje desničarske konotacije.

SS Lobanja (SS - Totenkopf Skull)

SS lobanja je bila simbol specijalnih SS grupa tokom Drugog svetskog rata (SS Totenkopfverbände), a kasnije su je koristile grupe kao što je Combat 18, međunarodna neonacistička teroristička organizacija.

SS lobanja je jedan od najčešće prikazivanih neonacističkih simbola i često se viđa na transparentima, odeći i nalepnicama.

Ratna zastava Nemačkog carstva

Ratna zastava Nemačkog carstva, korišćena u periodu između 1867 – 1921, simbolizuje želju za povratkom predemokratskih vremena.

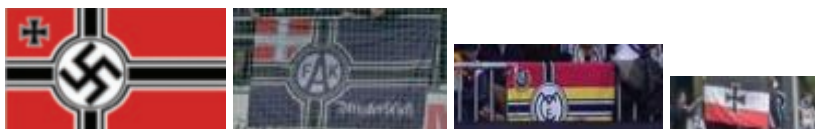

Ratna zastava Nemačke pod nacionalsocijalizmom

Ratna zastava nemačke vojske, korišćena tokom nacionalsocijalizma, između 1933. i 1945.

Fudbalski navijači često zamene originalne boje sa bojama kluba za koji navijaju. Grb kluba ponekad zamenjuje orla u centru zastave.

Carski orao (Eagle of the Nazis)

Carski orao je grb korišćen u nacističkoj Nemačkoj u periodu između 1935. i 1945. i često je kombinovan sa svastikom ili drugim simbolom u krugu, da bi simbolizovao različite divizije i grupe. U današnje vreme svastika je često zamenjena keltskim krstom ili sličnim simbolom.

Fudbalski navijači koriste i nekadašnji grb "Carski orao" u kombinaciji sa grbom kluba za koji navijaju.

Crno sunce

Crno sunce predstavlja svastiku sa 12 krakova ili točak napravljen od 12 Sig runa.

Nacističke odbrambene snage (Schutzstaffel - SS) su koristile Crno sunce kao nordijski paganski simbol religije i često se upotrebljava kao alternativa svastici.

U poslednje vreme, postao je šire rasprostranjen globalno, a koristio ga je i terorista u Krajstčerču na Novom Zelandu.

Amblem SA

Amblem SA – jurišni odred (Sturmabteilung), paravojno krilo nacističke stranke NSDAP, predstavlja kombinaciju rune Sigel i slova "A".

Aluzije na "arijevsko" nasleđe ili "samo belo"

Poruke zasnovane na uverenju u nadmoć bele rase široko su rasprostranjene na transparentima grupa krajnje desnice. Te poruke su često u kombinaciji sa zastavom Konfederacije.

Zastava Konfederacije

Iako se zastava koristi u različitim kontekstima van stadiona, prisvojili su je krajnje desničarski fudalski navijači i sada se često pokazuje da bi prenela rasističke poruke.

Good Night Left Side

Ovaj simbol otvoreno promovise neonacističko nasilje protiv zamišljenih političkih protivnika. Prikaz u sredini varira, ali uvek prikazuje scenu nasilja.

Rune

Stari nordijski/germanski simboli koje su preuzeli i naveliko koristili nemački nacionalsocijalisti. Mnoge od njih i danas koriste neonacisti i rasisti. Pisanje u runama se može koristiti van stadiona

u nerasističkim kontekstima, ali rune su širom sveta naveliko preuzete od strane današnjih neonacista.

Glavna razlika između runskog sistema i većine drugih pisama je da svako slovo (runa) ima utvrđeno simboličko značenje.

Sig runa / SS symbol

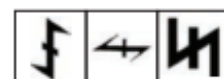

Zajedno sa SS lobanjom, dve Sig rune su postale simbol odbrambenih snaga nacističke Nemačke. Jedna Sig runa se koristila kao simbol Hitlerove mladeži.

Mnogi krajnje desničarski nastrojani fudbalski navijači koriste Sig rune na svojim transparentima ili u grafitima, umesto slova "S".

Vučja kuka (Wolfsangel) / Gibor runa

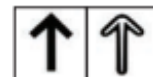

Znak korišćen u nacističkoj Nemačkoj kao simbl raznih jedinica, uključujući SS oklopnu diviziju Rajh i plan Vervolf.

Neonacistički fudbalski navijači širom Evrope prilično koriste ovu runu.

Tiwaz (Tivaz) / Tir runa

Tir runa je korišćena kao amblem škola za obuku jurišnog odreda (SA) u nacističkoj Nemačkoj. Koristila se i među Hitlerovom mladeži i SS-om.

Najčešće se pojavljuje na transparentima na stadionima.

Odal runa

Odal runa je simbol organizacije "Krv i tlo". U nacističkoj Nemačkoj se koristila kao amblem Hitlerove mladeži. Posle Drugog svetskog rata, koristila ju je neonacistička omladinska organizacija "Vikinška omladina", koja je zabranjena u Nemačkoj.

Pojavljuje se na transparentima na stadionima.

Život (Life) runa / Čovek (Man) runa

Ovaj simbol predstavlja "životnu moć nacije" i simbolizuje ljudsko biće koje pruža ruke ka bogovima (označavajući život, stvaranje, rođenje, ponovno rođenje i obnovu). Life ili Man runa je univerzalni simbol nacionalističkih pokreta i koriste je razne neonacističke organizacije, i ponekad se pojavljuje na transparentima na stadionima.

Smrt (Death) runa / Yr runa

Ovo je suprotnost Life ili Man runi. Koristile su je razne neonacističke organizacije na grobovima Vafen SS-a, uz Life runu.

Često je na stadionima koriste krajnje desničarske grupe da bi odale počast životu i smrti neonacista ili članova NSDAP, kao što je primer Rudolfa Hesea, na fotografiji.

Šifrovana slova i brojevi

U mnogim zemljama, određene neonacističke organizacije su zabranjene, a simboli krajnje desničarskih ekstremista su zabranjeni za javno pokazivanje. Da bi zaobišli ove zabrane, ekstremne grupe i pojedinci koriste šifre da bi preneli svoje poruke i izbegli zakonske kazne.

Ovaj mehanizam se često može videti na fudbalskim stadionima, gde navijači nose majice ili pokazuju transparente sa takvim šiframa. Brojevi često predstavljaju odgovarajuća slova u abecedi. Korišćenje šifri je osmišljeno tako da se izbegne otkrivanje i da bi se tvrdilo da očigledne poruke mržnje imaju dvostruko značenje.

U daljem tekstu su primeri šifri koje rasisti i neonacisti često koriste.

14

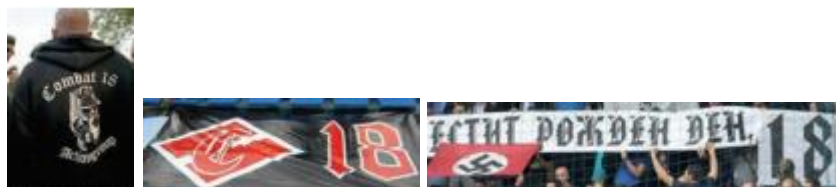
Četrnaest je šifra zloglasnih "14 reči" neonaciste Dejvida Lejna: "Mi moramo obezbediti postojanje naših ljudi i budućnost bele dece" ("We must secure the existence of our people and a future for white children"). Fraza "14 reči" je jedna od vodećih fraza današnje neonacističke ideologije. Često se na transparentima kombinuje sa 88, tj. 14/88.

18 (i Combat 18)

Osamnaest predstavlja prvo i osmo slovo abecede = A i H = Adolf Hitler. Može se naći i u nazivu međunarodne neonacističke mreže Combat 18.

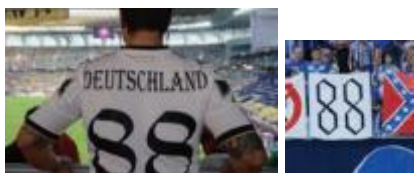
Pojavljuje se na transparentima, nalepnicama ili odeći.

Dvadeset osam je šifra za nacističku skinheds mrežu "Krv i čast".

Osamdeset osam znači pozdrav "Hajl Hitler". Često se viđa na majicama fudbalskih navijača ili se koristi kao deo naziva neonacističkih navijačkih grupa.

Ziga-Zaga

Koristio se kao fudbalski poklič u Velikoj Britaniji i nije imao diskriminatorSKU konotaciju, ali je preuzet od neonacista, posebno u Istočnoj Evropi, zbog akustične sličnosti sa nemačkom rečju "Sieg" (pobeda) i koristi se da zameni pozdrav "Živela pobeda" ("Sieg Heil"). U delovima Istočne Evrope, ovaj poklič često prati nacističko salutiranje.

100%

Odnosi se na verovanje belih supremista u "čiste" arijevske ili bele korene.

"Moja čast je odanost" ("Meine Ehre heißt Treue")

Slogan korišćen od strane nacističkih SS snaga tokom Drugog svetskog rata. Neonacisti ga često prevode na druge jezike i koriste na transparentima ili odeći.

“Bog sa nama” (“Gott mit uns”)

Ovaj slogan bio je ugraviran na kopče kaiševa nemačkih vojnika Vermahta tokom Drugog Svetskog rata.

“Beli životi su važni” (“White Lives Matter”) / WLM

Iako semantički direktno ne implicira diskriminaciju, fraza “beli životi su važni” se pretežno koristi od strane ekstremističkih grupa, posebno u fudbalu, od 2020. godine. Često se prikazuje zajedno sa drugim simbolima mržnje i postala je jedan od novih simbola neonacista kojima su meta crni igrači i igrači koji pripadaju manjinama.

NS

Skraćenica za nacionalsocijalizam ili nacionalsocijaliste.

WPWW

Pozdrav "White Pride World Wide" (Bela moć širom sveta") koji koriste beli supremisti.

RaHoWa

Skraćenica koju koriste neonacisti da pozovu na "Sveti rasni rat" bele rase protiv etničkih manjina i Jevreja, koji bi doveo do "vladavine Arijevaca" širom sveta.

WP ili WPSH

Skraćenica za "White Power" ("Bela moć") ili "White Power Skinhead" ("Bela moć skinhed").

ZOG

"Cionistička okupaciona vlada" ("Zionist Occupational Government") odnosi se na teoriju zavere i verovanje nekih neonacista da bi Jevreji mogli da okupiraju i kontrolišu državnu vlast u njihovoj zemlji.

Brendovi odeće i printovi

Postoje brojni neonacistički odevni brendovi i odeća sa rasističkim sloganima i simbolima odštampanim na njima. Primeri koji slede su brendovi i printovi koji se prodaju pretežno putem desničarskih mreža. Svi brendovi i etikete u ovom poglavlju viđeni su na navijačima koji ih nose na fudbalskim stadionima.

Thor Steinar

Brend odeće koji je isprva imao kombinovani logo Volfs roda i Tir runa.

Kompanija je morala da prepravi svoj logo, pošto je zabranjen u nekoliko zemalja. Brend je i dalje blisko povezan sa krajnjom desnicom i veoma popularan među neonacistima.

Erik & Sons

Nemački odevni brend koji koristi nordijsko-nemačku mitologiju i popularan je među ekstremnom desnicom i neonacistima u Evropi.

Consdaple

Odevni brend CONSDAPLE je popularan među rasistima i neonacistima, jer sadrži inicijale Nationalsocijalističke nemačke radničke partije (NSDAP). Sama reč "Consdaple" je izvedenica od reči "constable" (pozornik).

Font ovog brenda liči na logo odevnog brenda LONSDALE koja se izričito protivi bilo kakvim krajnje desničarskim ili rasističkim idejama.

Masterrace Europe

Odeća sa etiketom "Masterrace" prodaje se širom Evrope.

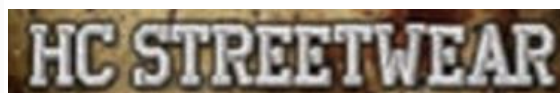

Hatecrime i HC Streetwear

"Hatecrime" je američki neonacistički odevni brend koji se prodaje u Evropi.

U engleskom jeziku, definicija hatecrime-a je "krivično delo počinjeno protiv osobe, imovine ili društva, motivisano, delimično ili u potpunosti, rasom, religijom, invaliditetom, seksualnom orijentacijom ili etničkim/nacionalnim poreklom".

Ne mešati sa Hatebreed, nediskriminatorskom američkom muzičkom grupom koja koristi sličan dizajn.

Werwolf

Nemački neonacistički odevni brend.

Wallhall

Valhala je mit paganske vikinške religije u koji bog Odin šalje pale nordijske/germanske "arijevske ratnike". Rasisti i neonacisti koriste ovaj paganski simbol da pokažu svoju mržnju prema "vladajućoj" hrišćanskoj religiji. Ovaj odevni brend je popularan među neonacistima.

Skrewdriver

Skrewdriver (napisano sa K, umesto sa C) je zloglasni neonacistički muzički bend. Postoje stotine sličnih rasističkih bendova širom Evrope, čije se majice naširoko nose. Još jedan zloglasan primer je neonacistička muzička grupa "Landser".

ZetaZeroAlfa

Zvanični muzički bend italijanske fašističke organizacije "CasaPound".

Povezana je sa nekim italijanskim ultra grupama i popularna među ekstremno desničarskim fudbalskim navijačima u nekoliko evropskih država.

Beloyar

Ovaj odevni brend neonacističkih mreža, uglavnom istočnoevropskih, koristi nacističku simboliku u svom dizajnu.

Svastone

Ukrajinski neonacistički brend sportske odeće koristi varijaciju svastike kao znaka, i proizvodi odeću sa simbolima krajnje desnice, posebno ciljajući fudbalske navijače.

Distribuirana se putem neonacističkih mreža, uglavnom u Istočnoj Evropi.

White Rex

Ruski neonacistički brend sportske odeće doseže do šire javnosti podržavajući sportske manifestacije da bi promovisao ideje ekstremne desnice.

Jedan od proizvoda je majica sa oznakom "88", dizajniranom kao bombe koje padaju.

Otađbina (Отачбина)

Srpski odevni brend koristi neonacističke prikaze i distribuira robu putem mreža ekstremne desnice.

Ovaj brend je popularan među pojedinim navijačima u Srbiji i Rusiji.

Wiking

Odevni brend povezan sa međunarodnom neonacističkom mrežom "Misanthropic Division".

Specifični simboli država

Dok rasisti i neonacisti širom sveta univerzalno koriste mnoge znakove i simbole diskriminacije, postoje znaci koji su specifičniji i rasprostranjeniji u određenim zemljama. Često se odnose na pokrete krajnje desnice tih država, istorijske događaje ili glorifikaciju njihovih "vođa" i "kriminalnih genija".

Svi amblemi i simboli u ovom poglavlju viđeni su na fudbalskim stadionima na zastavama, transparentima i u obliku prišivaka, mada povremeno i kao printovi na odeći.

Bugarski simboli

Bugarski nacionalni savez (Bulgarian National Union)

Desničarsko-ekstremistička organizacija koja je navodno odgovorna za napade na etničke i druge manjine u Bugarskoj.

Uživa podršku dela ekstremno desničarskih fudbalskih navijača u Bugarskoj, zajedno sa sličnom grupom, Bugarska odbrambena liga (Bulgarian Defence League).

Bugarska nacionalistička stranka (Bulgarian Nationalist Party)

Krajnje desničarska partija osnovana od strane nekoliko ekstremističkih i neonacističkih grupa. Navodno je odgovorna za višestruke fizičke napade na etničke manjine u Bugarskoj.

Bugarski nacionalni otpor (Bulgarian National Resistance)

Neformalni desničarsko-ekstremistički pokret popularan među nekim fudbalskim navijačima u Bugarskoj.

Hrvatski simboli

Ustaše

Ustaše su bile hrvatski fašistički pokret.

Pokret je bio uključen u terorističke aktivnosti pre Drugog svetskog rata i vladao je delom Jugoslavije, koji je bio pod protektoratom nacista.

“Za dom - spremni”

Pozdrav koji su koristile ustaše kao ekvivalent nacističkom pozdravu “Hajl Hitler”.

Može se naći kao print na odeći ili ga skandiraju ekstremno desničarski navijači na stadionima.

Srbe na vrbe!

Na engleskom jeziku, “Serbs on the willows”, slogan koji podstiče mržnju prema Srbima i koristi ga krajnja desnica u Hrvatskoj i ostalim bivšim jugoslovenskim državama.

Engleske skraćenice

National Front

National Front je britanska ekstremno desničarska partija.

British National Party (BNP)

Ekstremno desničarska partija u Velikoj Britaniji.

English Defence League (EDL)

Britanski ekstremno desničarski islamofobni pokret, koji pretežno regrutuje pristalice među fudbalskim navijačima. Osnivanje EDL-a u Britaniji je dovelo do osnivanja sličnih organizacija u drugim zemljama.

Nemačke skraćenice

NSU

Nacionalsocijalistički podzemni pokret ("Nationalsozialistischer Untergrund") je bila nemačka neonacistička teroristička grupa otkrivena 2011. godine. Grupa je počinila više rasistički motivisanih ubistava i terorističkih zločina.

Grupa nema svoj logo, iako su transparenti u njihovu čast bili pokazivani na stadionima.

Nemački simboli

NPD

Nacionaldemokratska stranka Nemačke ("Nationaldemokratische Partei Deutschlands) je nemačka ekstremno desničarska politička stranka.

German Defence League

Ekstremno desničarska islamofobna grupa koja je bila popularna među nekim fudbalskim navijačima u Nemačkoj.

Die Identitären

Islamofobni, panevropski ekstremno desničarski pokret, sve popularniji među pojedinim fudbalskim navijačima u Nemačkoj.

PEGIDA

Islamofobni politički pokret koji je bio popularan među fudbalskim huliganima u Nemačkoj.

Grčki simboli

Zlatna zora (Chrysi Avgi)

Zlatna zora je grčka ekstremno desničarska politička partija blisko povezana sa neonacističkim grupama i vezuje se za napade na migrante i primetne manjine. Lideri partije uhapšeni su 2013. godine i optuženi za osnivanje kriminalne organizacije. Po hapšenju, dogodio se niz solidarnih aktivnosti u korist "Zlatne zore" od strane ekstremno desničarskih fan grupa tokom utakmica širom Evrope.

Mađarski simboli

Mapa "Velike Mađarske"

Revizionistički koncept vraćanja teritorije Kraljevine Mađarske u granice od pre Prvog svetskog rata. Trenutno ga koristi manji deo ekstremno desničarskih grupa i često je prezentovan na stadionima.

Arrow Cross Movement

Mađarski fašistički pokret i stranka, koja je vladala Mađarskom 1944-45, pod nacistima.

Izraelski simboli

Kach/Kahane Chai

Izraelska ekstremno desničarska partija; zabranjena je u Izraelu i nekoliko drugih zemalja u svetu kao teroristička organizacija i zbog promocije rasizma.

Njihova zastava je viđana na gostovanjima po Evropi.

Lehava

Izraelska ekstremno desničarska organizacija koja promovise religijsku segregaciju.

Italijanski simboli

Trobojni plamen (Tricolour Flame)

Društveni pokret "Trobojni plamen" ("Movimento Sociale Fiamma Tricolore" ili "MS-FT") je italijanska neofašistička partija.

Forza Nuova (FN)

FN je italijanski nacionalistički i neofašistički pokret povezan sa nekim italijanskim ultras grupama.

Simboli italijanskog fašizma

Zastave "fascio" Italijanske socijalističke republike i portreti Benita Musolinija mogu se naći prikazani na evropskim stadionima.

CasaPound

Italijanska fašistička organizacija koja sve više privlači mlade ljude.

Ovaj simbol je postao popularan i van Italije i viđa se izložen na stadionima u drugim zemljama.

Poljske skraćenice

NOP

“Nacionalni preporod Poljske” (“Narodowe Odrodzenie Polski”) je poznata rasističko ekstremistička organizacija.

ONR

“Nacionalni radikalni kamp” (“Oboz Narodowo-Radykalny”) je ekstremno nacionalistička organizacija koja je zabranjena pre Drugog svetskog rata, ali je trenutno ponovno aktivna, takođe i u delovima Velike Britanije.

Poljski simboli

Falanga ili “Ruka i mač” (“Hand and Sword”)

“Ruka i mač” bio je simbol ONR “Falange”, fašističke organizacije koja je postojala pre Drugog svetskog rata. Danas je koristi “Nacionalni preporod Poljske” (“Narodowe Odrodzenie Polski”), rasističko ekstremistička organizacija.

Mač Boleslava Hrabrog (Mieczyk Chrobrego) ili Szczerbiec

Simbol ekstremno nacionalističke organizacije "Kamp Velike Poljske" ("Oboz Wielkiej Polski" – OWP), zabranjene pre Drugog svetskog rata.

Toporzel

Simbol poljske fašističke i neopaganske organizacije "Zadruga", koji koristi nekoliko nacionalističkih neopaganskih organizacija.

Rumunski simboli

Gvozdena straža (Garda de fier)

Gvozdena straža bio je rumunski fašistički pokret, delimično aktivan pre i početkom Drugog svetskog rata.

Portreti osnivača, Kornelju Zelea Kodreanua, mogu se videti na stadionima.

Novo pravo (Noua Dreapta)

Rumunska ekstremno desničarska politička partija, takođe aktivna i u Moldaviji.

Ruski simboli

Slavenski savez (Slavic Union)

Neonacistička paravojna organizacija. U Rusiji se smatra ekstremističkom, što je dovelo i do zabrane organizacije 2010. godine.

Otpor (Soprotivlenie)

Ekstremno desničarski omladinski pokret popularan među fudbalskim navijačima.

Rusko nacionalno jedinstvo (Russian National Unity - RNE)

Paravojna neonacistička organizacija aktivna u Rusiji od devedesetih godina prošlog veka.

Wotan Jugend

Donedavno, jedna od najveći neonacističkih mreža i informacionih platformi u Rusiji.

Distribuirala propagandu pod sloganom "Čekić nacionalsocijalizma".

Srpski simboli

"Nož, žica, Srebrenica"

Ovaj slogan često koriste srpske ekstremno desničarske grupe koje veličaju genocidno ubijanje bošnjačkih Muslimana od strane vojske bosanskih Srba 1995. godine u Srebrenici.

Često je praćen portretima vođe vojske bosanskih Srba, Ratka Mladića i Radovana Karadžića – osuđenih ratnih zločinaca odgovornih za masakr u Srebrenici i zločine protiv čovečnosti.

Četnici

Srpski paravojni nacionalistički pokret aktivan u Drugom svetskom ratu, uključen u etničko čišćenje, a ponovo prisutan tokom jugoslovenskih ratova. Originalna zastava sa lobanjom nosi natpis "Za kralja i otadžbinu, sloboda ili smrt", moderne varijacije uključuju: "S verom u boga, sloboda ili smrt".

Portreti četničkih vođa, kao što je Dragoljub Mihailović viđani su u Srbiji.

Španski simboli

Nacionalni savez (Alianza Nacional)

Alianza Nacional (AN) je osnovana 2005. godine i to je nacionalna socijalistička partija u Španiji.

Plava divizija (Division Azul/250)

Division Azul je bila je jedinica španskih dobrovoljaca, koja je služila u oružanim snagama Nemačke na Istočnom frontu tokom Drugog svetskog rata.

Falange

Simbol povezan sa nekoliko fašističkih organizacija koje potiču iz Španije 30-ih godina prošlog veka, a i dalje su aktivne.

Zastava Frankove Španije (1939 – 1975)

Zvanična zastava Španije iz vremena Frankove diktature. Zastava je primećivana na stadionima u Španiji.

Ukrajinski simboli

Zastava Organizacije ukrajinskih nacionalista

Zastava Organizacije ukrajinskih nacionalista, aktivna tokom Drugog svetskog rata; danas je koriste neke ekstremno desničarske i nacionalističke političke organizacije u Ukrajini.

Samostalno izložena, može se smatrati da je znak prisustva ekstremne desnice na stadionu. Može biti indikator za druge diskriminatorne simbole, i često je u kombinaciji sa njima.

Posebno je uvredljiva tokom utakmica protiv poljskih ekipa.

Borbeni SS odred "Galizien"

Simbol dobrovoljačke SS divizije "Galizien" koja je delovala u Ukrajini tokom Drugog svetskog rata.

Simbol, kada je na njemu prikazan lav na plavoj pozadini, bez tri krune, se često koristi u Ukrajini i nema diskriminatorne konotacije.

Portreti Stepana Bandere i Romana Šuheviča

Stepan Bandera i Roman Šuhevič bili su lideri Organizacije ukrajinskih nacionalista.

Wolfsangel

Ovaj simbol koristili su nacisti tokom Drugog svetskog rata. To je bio amblem SS Pancer divizije "Rajh". U Ukrajini se ovaj grb često tumači kao "Ideja nacije" i koristi se kao amblem raznih ekstremno desničarskih organizacija.

Ostali diskriminatorски transparenti i slike

Aluzije na nacističke koncentracione kampove

Mnogi krajnje desni fudbalski navijači koriste aluzije na koncentracioni logor Aušvic i Holokaust, kao način da uvrede.

Antisemitski transparent na vrhu desno, znači „Aušvic je vaša domovina, a peći su vaši domovi“. Odnosi se na peći koje su nacisti koristili za spaljivanje gasom ubijenih Jevreja. Ovakvi natpisi često su popraćeni zvukom šištanja, koji oponaša zvuk gasne komore.

Nedavno su se pojavili slični natpisi s aluzijama na izbeglice.

Aluzije na Adolfa Hitlera i manje poznate neonacističke šifre

Ekstremne desničarske grupe naginju ka suptilnijim aluzijama na nacističku ideologiju, kako bi izbegli zabrane i kazne.

Fotografija na vrhu prikazuje Adolfa Hitlera tokom Prvog svetskog rata.

Tekst na transparentu (donja fotografija): "Da je 36:2 [=18=A. H=Adolf Hitler] živ, vaša ekipa ne bi postojala."

Antisemitski transparenti

Mnoge ekstremne desničarske grupe ističu antisemitske znakove i zastave. Na primer, karikatura Jevrejina koji nosi šešir sa Davidovom zvezdom, koja ima krst po sredini.

Slično tome, slogan "Jugend Zeigen" sa vešalima i Keltskim krstom.

Antisemitske uvrede imaju razne forme, kao transparenti ili skandiranje "Ubij Jevreje".

Neki vidovi antiizraelskih poruka mogu biti i antisemitski, npr. mešanje Davidove zvezde sa svastikom.

Islamofobne poruke

Islamofobne uvrede postoje u raznim oblicima, od uvredljivog skandiranja do transparentata. Na fotografiji, neonacistička šifra "88" prikazana je kao bombe koje padaju na džamiju.

Drugi primeri su precrtana džamija ili drugi simboli povezani sa islamom.

Nedavno su razni islamofobni transparenti istaknuti na stadionima širom Evrope, a vezano za izbeglice, gde su sve izbeglice opisane kao teroristi.

Islamofobni simboli mržnje su često praćeni transparentima sa porukama "Stop islamizaciji Evrope" ili "Evropa budna".

Ostali oblici ksenofobije i predrasuda

Uvredljive i ksenofobne poruke kao što su "Rapefugees" (Izbeglice silovatelji) rasistički generalizuju i promovišu ksenofobne stereotipe.

Veličanje rasističkih ubistava ili terorista

Ekstremno desničarske grupe takodje šalju svoje poruke na stadionima izražavajući podršku osuđenim rasističkim ubicama i teroristima. Primer na slici desno pokazuje transparent podrške Janušu Valušu, Poljaku i rasističkom ubici jednog od lidera Afričkog nacionalnog kongresa u Južnoj Africi.

Aluzije na džihad

Na transparentu na slici desno piše "džihad". U kontekstu fudbala često ima antisemitske konotacije kada se koristi kao poziv na nasilnu borbu protiv Jevreja.

Homofobija

Korišćenje termina kao što su "poof" i "fag" (izrazi na engleskom jeziku) na transparentima i zastavama je homofobično.

Sama reč "gej" nije homofobična, ali je treba tumačiti kao uvredljivu kada se koristi u pežorativnom smislu protiv suparnika, kao što je i prikazano na fotografiji dole-levo.

Uvrede koje koristi homofobični jezik, bez obzira na stvarnu seksualnu orijentaciju mete uvrede, treba iskoreniti iz fudbala.

Ovaj znak često koriste ekstremne desničarske grupe u Poljskoj i drugim istočnoevropskim zemljama da bi iskazale svoj homofobični stav.

Vređanje osoba sa invaliditetom

Ovaj znak je viđan na nalepticama ili prišivcima kao vid vređanja osoba sa invaliditetom.

Seksizam

Niz prikaza pokazuje slike koje su seksističke i degradiraju žene, poput ovog na fotografiji desno, koja opisuje žene kao seksualne objekte.

Kod zastava i znakova krajnje desnice, uvredljivi slogan se mogu kombinovano pojavljivati, da bi izazvali maksimalnu uvredu.

Sledeća fotografija je podjednako homofobična i uvredljiva za žene.

Rizik od zabune

Neki znaci i simboli imaju veliku sličnost za izvesnim diskriminatorским znacima i simbolima. Važno je razlikovati ih da bi se izbegli netačni zaključci.

U delu koji sledi opisane su najčešće zabune u vezi sa simbolima.

Lobanja i ukrštene kosti / Zastava Džoli Rodžer

Izvestan broj simbola koji prikazuje lobanju i ukrštene kosti ispod ili iza lobanje se koristi u raznim kontekstima i ne sadrže nikakve diskriminatorске konotacije.

NE MEŠATI SA DISKRIMINATORSKIM SIMBOLOM:

SS Lobanja

Simbol SS lobanje prikazuje lobanju sa ukrštenim kostima pozadi. Lobanja naginje udesno.

Simboli pesnice

Razne varijante simbola pesnice mogu se naći na transparentima fudbalskih navijača, i većina njih nema diskriminatorne konotacije.

NE MEŠATI SA DISKRIMINATORSKIM SIMBOLOM:

Rasistički simbol "Bela moć"

Simbol belih supremista, pokreta „Bela moć“, sadrži stisnutu belu desnicu, u većini slučajeva belu na crnoj pozadini, i ima dodatne reference na "belinu".

Ovaj vodič je sastavljen uz pomoć i podršku mnogih stručnjaka. Želimo da se zahvalimo svima koji su dali svoj doprinos.

Mreža FARE je uložila maksimalni trud da pronađe izvore fotografija korišćenih u ovom vodiču.

Izvori:

- Action Images
- Austria80.at
- Fans-edge.info
- Getty images
- Moldova.sports.md
- Redandblackblock.org
- Redwhite.ru
- Sovsport.ru
- Sport5.co.li
- Twitter @LeandroAdonio
- Twitter @MeuTimao
- Ultras-tifo.net
- Ultrasliberi.hu
- Ultrasnotred.blogspot.com
- Wbc.kiev.ua
- Ynet.co.il
- YouTube.com

n e t w o r k
fare
www.farenet.org